

<sup>1</sup> „Ти си самият дявол“ – казва дон Хосе на Кармен, която не престава да кокетничи с него, стига мъжът ѝ да си обърне главата. Той още веднъж определя поведението ѝ като на „същински демон“ минути преди смъртта ѝ, когато изважда ножа, за да я уплаши, за да не го изостави. Иската да моли за милост, ала след като не успява да я убеди, разярен, я удря два пъти с ножа. Втория път – *смъртоносно*.

<sup>2</sup> Вж. **Смирнов**, А. А. Предговор към: Проспер Мериме. Новелли. – Москва, 1953, с. 16.

<sup>3</sup> **Mérimée**, Prosper. Heroism, Pessimism and Irony by Frank Paul Bowman. Univ. of California Press. Berkeley and Los Angeles. 1962, p. 109.

<sup>4</sup> **Димов**, Д. Съч. Т. 4. – София, 1975, с. 285 („Задушна нощ в Севиля“).

<sup>5</sup> Пак там, с. 301.

<sup>6</sup> Вж. цит. книга на Frank Paul Bowman, p. 109.

<sup>7</sup> Ibid., 110.

<sup>8</sup> Става въпрос за бронзова статуя.

<sup>9</sup> Вж. цит. книга на **Боумън**: Prosper Mérimée..., p. 55.

<sup>10</sup> **Мериме**, Проспер. Новели. – София, 1971, с. 192.

<sup>11</sup> Пак там, с. 196–197.

<sup>12</sup> **Хегел**, Г. В. Ф. Естетика – 1. – София, 1967, с. 748.

<sup>13</sup> Цит. съч., с. 752.

<sup>14</sup> Съвременната литературна наука би определила „отношенията между“ двете произведения като *интертекстуални*.

<sup>15</sup> Макар че тук можем веднага да противопоставим Фани Хорн, която като типична англичанка носи белезите на своята северна раса – зелени очи и пепеляворуси коси. Адриана Гайтанова („Роман без заглавие“) е също зеленоока.

<sup>16</sup> „Мургавото ѝ бедуинско лице имаше чертите на одалиска. То бе красиво, порочно и лекомислено, с цветната яркост на „Lady's Home Journal“, който беше единственото ѝ четиво.“ (**Димов**, Д. Тютюн. – София, 1996, с. 35–36.)

<sup>17</sup> Това сравнение отвежда към Библията, където змията е олицетворение на коварството.

<sup>18</sup> **Димов**, Д. Осъдени души. – София, 1970, с. 9–10.

<sup>19</sup> **Димов**, Д. Поручик Бенц. – София, 1971, с. 42.

<sup>20</sup> Цит. книга на Проспер Мериме. Новели. К., 1971, с. 192.

<sup>21</sup> Цит. книга на Проспер Мериме, с. 181.

<sup>22</sup> Вж. De Quincy's Works. Vol. IV, Edinburgh, Adam and Charles Black, MDCCCLXIII (1863). (Reprinted 1881), p. 26.

<sup>23</sup> Цит. книга на Пр. Мериме, с. 166–167.

<sup>24</sup> **Димов**, Д. Поручик Бенц. – София, 1971, с. 10.

<sup>25</sup> Пак там, с. 11.

<sup>26</sup> **Саид**, Едуард. Ориентализмът. – София, 1999, с. 233.

<sup>27</sup> Цит. издание на „Поручик Бенц“, с. 203.

<sup>28</sup> Пак там, с. 182.

<sup>29</sup> Пак там, с. 112.

<sup>30</sup> Пак там, с. 112–113. По повод тези реплики между Елена и Бенц вж. статията на **Кузмова-Зографова**, К. – „Левантинките“ на Димитър Димов (в контекста на българския спор за расизма през 30-те.). // Сб. „Случаят Димитър Димов. Литературни разследвания“. – София, 2003. В тази статия сигурно има за какво да се дискутира, но безспорно трябва да се приеме мнението на авторката, че когато говори за *българката* Елена Петрашева, той (Д. Димов – б.а., Л. Г.), употребява *левантийското* в метафоричен, а не в буквален смисъл. То е знакът за особената тайнствена „различност“ на нейния образ, на неговата изключителност, дори демоничност, избуяла в пределите на „родното“, кореняща се обаче – според присъдата на Д. Димов – в очевидните, „неблагоприятни“ смешения между *левантийското* и *френското* начала у героинята му.“ (Вж. цит. сборник, с. 181) (к/в – К. Кузмова-Зографова).

<sup>31</sup> Под това заглавие излиза първият български превод на разказ от Унамуно, обнародван през 1925 г. във в. *Развигор*.